

H E T
H O U T
O F
BOSCHGEDACHTEN.

IVde BESPIEGELING.

'T VADERLAND.

Met een Plaat, verbeeldende een
Gezigt in de Spanjaardslaan.

TE HAARLEM, bij A. LOOSJES, Pz.

Bij den uitgever dezes zijn te bekomen:

- CORNELIUS DE HOOFDMAN, in drie
Boeken, met Indruk-Vignetten, gr. 8vo.
Tweede druk, Schrijfs. *f* 1-16-:
- J. BELLAMIJ, Jeugdige Gezangen en na-
gelaaten Gedichten, met het pourtrait van
Mej. BAANE, in bl. Carton. *f* 2-12-:
- DRESSELAAR en MOENS, Stichtelijke
Gedichten. *f* 1- : -:
- J. VAN DIJK, Gedichten, met zijn pour-
trait. *f* 2-10-:
Schrijfs. *f* 3-10-:
- BROEKHOF, Dicht- en Zedekundige Be-
spiegelingen, 4to *f* 7-10-:
- KALIDAS Sakontala of de Beslissende Ring. *f* 1-10-:
- A. LOOSJES PZ. Charlotte van Bourbon *f* 3- : :
————— Roosje in 3 boeken, met
plaat. *f* 2-10-:
gr. pap. *f* 3-10-:
- Frank van Borselen en Ja-
coba van Beijeren, met pl., gr. 8vo. *f* 3-12-:
met pl. en Muzijk *f* 6-12-:
Muzijk apart in Carton *f* 2-10-:
los *f* 2-8-:
- MEISZNER Bianka Capello, 2 deelen
met pl. *f* 3-12-:
gr. pap. *f* 5-8-:
- P. MOENS Dichtkundige en Profanische
Mengelwerken met haar Shilouet, gr. 8vo. *f* 2- : -:
gr. pap. *f* 3- : -:
Proeve van Gewijd. Poëzij op Schrijf Med. *f* 1-16-:

HET HOUT.

HET VADERLAND.

V I E R D E

B E S P I E G E L I N G .

H E T V A D E R L A N D .

In deeze fombere dreeven, deeze laan, waarin de breedgetakte boomen hunne toppen ten hemel heffen; die haaren naam van de oude belaagers des Vaderlands ontleent, daar zij tot op deezen dag die van de Spanjaardslaan draagt, is de naam alleen genoeg, om met een' hartelijken weedom te rug te zien op die tachtig jaaren bloeds en traanen, door onze voorouders gestort, ter redding van het dierbaar Vaderland. — Aan

u dan zal ik hier mijne bepiegelingen wijden , dierbaar plekje gronds , waarop ik het daglicht aanschouwde , en tot welks bewooners ik in een bijzondere betrekking meen te staan.

Zweeft vrij om mij heenen , ô schimmen der vaderen , die voor de zaak des Vaderlands en der Vrijheid , als waardige slachtoffers , gevallen zijt , zweeft vrij om mij heen , gij helden , die hier ter plaatse sneefdet , toen gij , onder de banier van B A T E N B U R G , na het nabuurig Haarlem geleid werdt , om het aan de wreede belegering , die de stad zo veele maanden drukte , te ontrukken , maar die deezen grond met uw bloed zaagt verwen door de verschriklijke Spanjaarden , die hun staal in uwe vrijheidlievende harten stootten , zweeft vrij om mij

mij heenen, en beluistert de uitboezemingen van de gevoelens mijns harte, hoort, of 'er een wanklank, een wantoon van vleijerij in klinke, verklaagt mij dan voor de vierschaar der Godlijke Vrijheid, en dat mij dan de wreedheid tot eene eeuwige slaavernij, de grootste ramp van alle menschlijke rampen, verwijze, maar zijn mijne klanken, die ik in dit bosch offer, zuiver, ô laten dan uwe voorbeden bij die schutgodesse deezer gewesten baaten, laten die dan verwerven, dat ik het erfgoed mijner voorouderlijke vrijheid en onafhankelijkheid, tot aan mijnen jongsten snik, genieten moge.

Wie waren de grondleggers van dezen staat, waren het magtigen en aanzienlijken? was het eene volkplanting

van het in vroegere eeuwen alles overheerschend Rome. Verre van daar. Mannen, ongeschikt om onder de verdrukking der Katten te leven, alleen groot door hunnen moed, door hunne liefde tot onafhankelijkheid en vrijheid, beslooten om het ontvolkte eiland van den Rhijn, waar weleer moedige en strijdbare mannen woonden, op nieuw te bevolken. Met vrouwen, kinderen, have en vee zakken zij den Eder af, en landden aan het eiland, de bedoeling van hunnen togt. Daar lagen de Batavieren den grondsteen van een gemeenebest, dat reeds zedert zo veele eeuwen, en door zo veele omwentelingen met den grootsten luister, ten spijt der magtigste volken, geblonken heeft, van een gemeenebest, dat het, als eene bekoorlijke maagd, nimmer aan belagers ha-

haarer eere ontbroken heeft, en dat, hoe veele cieraadiën van tijd tot tijd haar mogen ontroofd zijn, egter nog zo veel de begeerlijkheid van alle nabuuren schijnt op te wekken, dat het onder de onafhankelijke Staaten van Europa nog heden geteld wordt.

Dat het naageslacht, het zogenaamd beschaafd naageslacht, (maar hoe beschaafder mischien, zulke Vaders, des te onwaardiger) een oogenblik rugwaards zie op de eerste bevolkers van dit land, op hunne ruwe voorvaders. Geene purperen kleederen, geene keurige huizen, maar eenvoudige beesten huiden en geringe stulpen, ten naauwernood van de noodzaaklijkste gerieflijkheden voorzien, ontdekt uw oog. Geene schaamte, uit de ondeugd gebooren, hadt hun hunne lichaamen

onnatuurlijke kleederen aangetoogen, de eenvoudige natuur was hunne leidsvrouw, en eene vrolijke losfe kleding, zo eenige, vercierde over het algemeen de mannen en vrouwen. Zie verder uw Vaderland in zijne vroegste kindschheid, ô Nederlander! niet bestaande uit sterke steden, in welker wallen paleizen bij paleizen begreepen zijn, waarin of waar voor zich een geheele boschschaadje van de masten uwer rijkgeladen vlooten ver- toont, neen! hier en daar een aantal door elkander verstrooide hutten op hooge vlietbergen, tegen de overstroo- mingen gebouwd, en in de plasfen kleine vlotten, om den nabijzijnden oever te bereiken. En egter dit land, dit volk was het, dat het alles dwin- gend Rome, 't geen de heele waereld bukken deedt, onder eenen CIVILIS

wederftondt, niet alleen wederftondt, maar met zo veel moeds te keer ging, dat zich de trotsche Romeinen in het bondgenootfchap, en in de broederschap der dappere en getrouwe Batavien verheugden. Zo veel wist de liefde tot vrijheid, door waaren moed geleid, in de vroegere eeuwen uit te werken, dat zelfs dwingelanden, die nimmer dan de liederen hunner zegepraalen hadden hooren aanheffen, de nederlaagen van hunne keurbenden verftonden tegen een volk, dat, bij andere vergeleeken, naauwlijks een volk mogt genoemd worden, tegen een land, dat in moerassen en slijken half verdronken, naauwlijks onder de bewoonbaare ftrecken van den aardbodem verdiende geteld te worden.

En wij, het kroost van zulke Vade-

ren , zouden immer met onverschilligheid den klank van het heilig woord vaderland hooren , wij immer de oorspronkelijke vrijheid der natuur , met de gouden boeijen der schoonstschijnende slaavernij verwisfelen. Neen! broeders , neen ! vrienden ! wanneer de grondslag des lands waggelt , waggelt die door onze eigen schuld. De vaderlijke deugden , die een volk groot en vrij , en onafhankelijk maaken , zijn reeds gedeeltelijk verlooren ; maatigheid , goede trouw en dapperheid... Te kunnen ontbeeren alles wat tot de weelde behoort , het woord heilig te houden , en zijne rechten moedig te verdedigen tegen elken overweldiger ; ziet daar wat 'er noodig zij , om groot , vrij en onafhankelijk te weezen. Hoedanig de staatsgesteldheid , hoedanig de vorm van den Godsdienst , hoedanig de vijandelijke

on-

onderdrukkers van eenig volk ook zijn mogen, tegen deeze, tegen de algemeene edele zucht des volks, moeten zij het gewonnen geeven. Een volk, dat lijden, strijden en deugdzaam weezen kan, heeft voor eenen tijd vijanden, die onverwinbaar schijnen; die vijanden moeten in het einde voor hun zwichten of hunne vrienden worden.

De eeuwen der duisternis van de Franken en Saxen, die dit gemeenebest onder zich als verdeeld hadden, zullen wij overstappen, en alle de hoopeloze worstelingen der vrijheid tegen de overstromingen der Normannen voorbij zien, terwijl de Friezen van tijd tot tijd het hoofd met fieren moed boven de gevaaren uitsteeken. Wien zelfs, die het hart voor de waare vrijheid voelt

K 5

slaan,

slaan , lust het de duisternissen
 van de graaflijke overheersching door
 te wroeten. ô Dagen van geweld en
 foltering, van tweespalt en burger-
 krijg! onder welker rook niet zeld-
 zaam de geheiligde rechten des volks
 verdweenen, maar uit dien rook van
 brand en verwoesting, zien wij
 dan somtijds de een of andere Graaf
 of Graavin, met meer of minder
 menselijkheid, te voorschijn treden,
 en zich als een engel des lichts ver-
 toonen aan het kwijnend onder-
 drukt en afgemarteld volk, hun voor-
 rechtbrieven, vrijheden en vergunnin-
 gen, op den toon der almagt afkondi-
 gende, die of aan het volk uit de
 natuur der zaaken toekwamen, of die
 zij eerst balddaadiglijk geschonden
 hadden. Neen, ongelukkig Vader-
 land! zo dikwerf een prooi der dwin-
 ge-

gelandij, dat, door uwe gunstige ligging en toevallige voordeelen, zo dikwerf de vermetele poogingen der overheerschers ontworfteld zijt — ik wil u alleen eenige oogenblikken beschouwen in dat verheven licht, waar in gij u vertoonde bij het schijnsel van de zon der vrijheid, toen de dikke nacht van onkunde, bijgeloof en heerszucht, uwe kimmen begon te verlaaten.

Dat tijdperk van heldenmoed en van vrijheidsliefde, zo voorbeeldeloos in die tijden, zullen wij bespiegelen op eenen grond, in die dagen van het bloed der helden doortrokken. ô Aar- zienlijk Bosch, het was in een der noodlottigste jaaren (1573) dat gij uwen oorspronlijken luister ver-
loort,

loort, eenen luister, dien gij mischien van de tijden der Batavieren af, als een eigen erfgoed, bewaard hadt. Toen de scepter der uitheemsche dwingelandij, in het einde, ondraagelijk zwaar geworden was voor den vrijgebooren Nederlanders, en de aanzienlijkste steden van Holland, behalven Amsterdam, dat uit hoofde van het belang des koophandels, de zaake der vrijheid minst scheen aan te gaan, de hoofden boven staken, koos ook de Burgerij van Haarlem de zijde der vrijheid, en het lustbosfschaadje, dat zo nabij haare wallen, in veel grooter uitgebreidheid dan heden, de toppen na boven hefte, moest de eerste offerande aan de vrijheid zijn. Hier moesten de boomen nedergeveld, die eeuwen met hunne kruinen de laage wolken gestooten hadden.

Mij

Mij dunkt ik hoor zich de Burgerij nog beklagen over het gemis van een bosch, haar uitspanning en het hoofdvermaak haarer stad, maar hoor ik niet tevens de dappere KIES, een van de waardige vertegenwoordigers dier vrijheidlievende Burgerij, met eenen edelen moed en een hart, niet vol van zucht voor vermaaken en weelde, maar vol van onbaatzuchtige en vrijheidlievende gevoelens, die alleen aan eenen volksvertegenwoordiger passen, der treurige Burgerij tegenvoeren, niet op den toon, noch op den afstand, zo als een Heer tot zijne slaaven, maar zo als een liefhebbend Vader tot zijne kinderen spreekt.

„ Lieve medeburgers, mijne vrienden, mijne kinderen! wij staan alle oogenblikken aangevallen te worden,
door

door eenen vijand, die oneindig magtiger in getal, en rijkdom is dan wij. Onze overtuiging van pligt, en de goede zaak der vrijheid alleen moeten ons bemoedigen, in den hachelijken kans, dien wij staan te waagen. **TOLEDO**, de wreede zoon van eenen nog wreederen vader, trekt met zijn leger na deeze wallen, die zo veele bij hun gehaate burgers bevatten, als gezworenen hebbende de Spaansche dwinglandij af te keeren. Alles moet aangewend, om eenen zo magtigen en krijgskundigen vijand van onze zwakke muuren te houden: wij staan gereed om ons leeven daar op te offeren, komt, laaten wij eerst een gedeelte onzer genoegens, op het altaar des Vaderlands brengen, laaten wij dat bosch, in wiens schaduwen wij ons zo dikwerf verheugden, nedervellen, om dus aan den

den

den vijand eene schuilplaats te ontneemen, hem zo nuttig als ons gevaarlijk. Laaten wij dan van onze wallen in eenen ruimen omtrek, alle de bewegingen des vijands bespieden, en met de hulpe van God, deeze stad de helfche klaauw der dwinglandij onthouden.”

— Met aandoening, maar tevens met eene vrolijke bereidwilligheid voldeeden onze vaders aan dien eisch, en binnen weinige dagen lag het prachtig bosch geveld, om nimmer met dien zelfden luister op te staan. Hier en daar bleef nog een enkele boom staan, alleen als het ware, om aan de Burgerij te crinneren, waar zij wel eer haare gelukkigste dagen hadt doorgebracht. — Maar wie hunner dacht, toen de algemeene nood der belegering klemde, op een ander geluk, dan het ontworstelen van de gevaaren des

oor-

oorlogs, het ontduiken van het verachtlijk en schandelijk juk der slaavernij. . . Wie dacht aan het verlies van dit bosfchaadje, toen de braave BATTENBURG, met den bloem van de jonglingschap, uit de Hollandsche steden aanrukte, om deeze stad te ontzetten, toen het met haar tot het uiterste gekomen was: maar helaas! hier omtrent deeze strecken, wist de Spanjaard hen den weg af te snijden, en het langgewenscht ontzet van de lang benaauwde stad te verijdelen. —

Helden! waarom zijn 'er niet hier voor u eeretekenen opgericht, die, schoon bezweken voor de overmagt der Spanjaarden, door uwen dood, ter deezer stede, uwe burgertrouw verzegeld hebt, ô hoe heilig zouden ons die gedenktekenen der braave Nederland-
sche

sche Burgers , in de schaduwen van dit woud zijn. Onze kinderen zouden wij bij het overschaduwde gedenkteken brengen, en hun, daar bij neêrgezeten, de lesfen van Vrijheid- en Vaderlandsliefde inftorten. Terwijl zij uwe naamen nog gebrekkijk lazen; zouden wij daar liederen ter uwer eere zingen; de echo zou hier die liederen met vollen nadruk herhaalen, en hun die lesfen dieper en dieper inprenten: maar wat nood ontbreeken ons die gedenkteenen, toch hier zullen wij onze kinderen brengen, en in de schaduwen van dit heilig Bosch, uwe daaden, en de daaden der Vadersen vertellen, hunne nog tedere en voor het goede vatbaare zielen, de beginzels van Vrijheids en Vaderlandsliefde inftorten...

Op deezen grond dan, zal als uit

L

uw

uw bloed eeuwen naa uwen dood , de bloem der vrijheid blijven opschieten , en haare verkwikkende geuren rondsomme verspreiden.

Hier , hier juichten de Spaau-
sche huurlingen over den val van
vrije burgers , die hunne broeders
te hulp snelden , en de tedere min-
naares , de zwangere vrouw en de
hulpelooze kinderen verlieten , om , in
den algemeenen nood , algemeene hulp
te bieden ; maar wat is het gejuich
van slaaven , die geen Vaderland heb-
ben , en geen eigendom , zelfs niet aan de
ketens die hun prangen , waar bij
zij door hunne drijvers als het ge-
dierte worden rondgevoerd , wat
haalt dat gejuich bij de zuchten van
den stervenden Burger , die voor zijne
rechten , voor die zijner broederen
valt ,

valt, en zijn bloed niet opoffert aan een dwingeland der aarde, of aan eenige zijner nog verachtelijker werktuigen, maar aan de handhaving van recht en vrijheid.

't Is of de geesten der hier gefneuvelde Helden rondom mij waaren; 't is of zij ons onder deezen heiligen lommer, onder een zagt geruisch der linden, nog deeze woorden toevoeren

Gevallen zijn wij, ô Nederlandfche Burgers! die nog den grond, ons eens zo dierbaar, betreedt — gevallen zijn wij, toen het zwaard der heerschezucht door den Spaanfchen dwingeland ons op de keele gezet, en het taai geduld des volks te barsten getreden was; gevallen zijn wij in de verdediging eens lands, dat uit kleine beginzels

groot geworden , te lang de speelbal van de heerschezucht der Graaven getrekt hadt. Wij hebben die edele die onbaatzuchtige liefde voor onze broeders gekoesterd , die met verzaaking van allen eigenbelang , eene gereede opoffering van goed , lijf en leeven vordert. Wij zagen in het oogenblik , toen de algemeene noodperste , niets dan het algemeen gevaar onzer broederen , wij kenden geene betrekkingen , dan die van de maatschappij , waar aan wij door de algemeene banden van burgerliefde verknocht waren ; en bij den noodkreet der felbeklemde stad , schooten wij als één man het harnas aan. Wij toogen na die platgebeukte , besmette en uitgehongerde wallen , maar de weifelende kans des oorlogs verijdelde onze edele , onze onbaatzuchtige poging-

gingen , en deedt ons slachtoffers worden van de liefde voor ons vaderland , voor onze medeburgers — wij zijn gevallen in de verdediging van onze Godsdienstige , van onze Burgerlike rechten. De mensch , de vrijgebooren mensch , die , behalven God , geen wettigen Heer boven zich heeft , dan de uitgedrukte wil des volks , die de wet uitmaakt , die mensch , sneevende in eenen strijd , waarin hij worstelde tot het behoud van dat edel voorrecht , om dat niet slechts voor zich te behouden , maar als een onschendbaar erfgoed aan zijne nakomelingschap te overhandrijken , die mensch ziet met eene onverschrokken gerustheid , de dood , in de aakelige wapenrusting des oorlogs , tot hem treden , en hij , sneevende , vaart zijne ziel , vol van de edelste bedoelingen , gloeiende

van liefde voor zijne vrienden en voor alie edelen na dat oord, na dat gezelschap, waar edelmoedigheid en liefde de aangenaamste harmonische toonen slaan — gevallen zijn wij, ô Burgers van Nederland; maar als slachtoffers van de vrijheid, en van de rechten der menschheid, zijn wij op het oogenblik onzes doods met die edele begrippen, met die neigingen van liefde, die de liefde Gods zo na komt, in eenen staat verplaatst, waar in het bezef van ieder edele daad eene rijke bron van gelukzaligheden is.

Aangenaame droom der verbeelding... blijft ons bij, ô schimmen der Vadersen! laten wij, in welke pijnlijke omstandigheden dit land ook nu en dan verkeere, nimmer ons als last-
 har-

hartigen, nimmer als bloodaards gedraagen, nimmer uit baat of heerschezuchtige beginzels werken, en als de stem des vaderlands, als de stem der medeburgers zich verheft, de stem van ons eigenbelang vergeeten, met vreugde den dood trotschfeeren, gelijk de Vaderen die getrotschfeerd hebben, en met standvastigheid onze vrijheid en onafhankelijkheid handhaven. Wie kent een schandelijker lid in de zamenleving, dan een lafhartig medeburger, en waar toe is de verwijfde ziel van zulk eenen niet bekwaam. Hij is het, wien het onverschillig is of POMPEJUS dan of CESAR zegepraalt, en bij beider zegepraal, zal hij met eene schijnbaare vreugde in de handen klappen. De lafhartige heeft geen eer, geen deugd, geen vaderland. De minste bedreiging van eenen vermetelen doet

hem fidderen, en door laag te bukken zoekt hij de stormen, uit welken hoek zij ook opkomen, te ontduiken; maar bedenk, lafhartige, dat gij door uwe laagheid gevaar loopt om vertreden te worden, daar de man van moed met eenen vasten tred de gevaaren voor zijne voeten doet wegzinken.

En hoe dikwerf spruit die lafhartigheid uit de ellendigste, uit de laagste beginfels voort — eene ziel, door de hand der weelde, van de vroegste dagen der kindschheid af, of door de schoonschijnende wellust in de jeugd vertroeteld, zal zeldzaam de veerkragt van eene edele liefde voor het vaderland gevoelen, of zo flauw, dat derzelve uitwerksels niet bespeurd worden; een geest, niet dan met de denk-
beel-

beelden van slaafsche onderwerping en laaghartigheid, van de jeugd af aan vervuld, en zich gelukkig rekenende, wanneer, wat 'er ook gebeure met het Vaderland, of zijne medeburgers, zij maar van jaar tot jaar met aanmerkelijke fommen de fchatten der voorouderen ziet vermeederen, en zo de zoon, als bij erfenis, hoope heeft op nog een grooter aantal van eerampten, dan de vader, te verwerven. Zulke laage, zulke eigenbaatige weezens, fchoon bijna de aandacht, en geheel de gramfchap der verftandigen onwaardig; zulken zijn het, die met eenen verraaderlijken vriendschapfchlag, in de fchemeringen der beroerten, beide partijen toelachen, en bij het verdwijnen dier fchemeringen, de opgaande zoon aanbidden.

Welk een land is van die wanscheppels, die onburgers zuiver, en ons Nederland moet natuurlijk veelen zulke naamburgers koesteren, daar de vreemdelingen, als roofvogels, veelal met geen ander oogmerk herwaards ijlen, dan om groot, dat is, om rijk te worden. Helaas! te dikwerf ten koste van al wat eerlijk is, en meestal ten bederf van hun, die van kindsbeen af die vaderlandfche lucht inademende, van hunne vaderen bij de liefde tot de vrijheid, eene zekere edele onbuigzaamheid geërfd hebben, die voor den echten Nederlander, in alle gevallen, een onvermijdbaar struikelblok tot zijn fortuin uitmaakt. En waren het alleen inwoners, herkomstig uit vreemden bloede, die zich dus misdroegen tegen ons burgers, die hun vreemd zijn, schoon de betrekking

van

van menſchen reeds eene andere handelwijze zoude vorderen , hen zouden wij hunne baat-, hunne roofzucht nog eenigermaate kunnen vergeeven , maar helaas ! worden 'er niet veelen onder onze medeburgers gevonden , die , zich ſchaamende Nederlanders te zijn , aan hunnen eigenbaat alles opofferen. Knielden 'er niet altoos onder hun , die het volk in allen opzichte en dus ook in volksdeugden moesten vertegenwoordigen ; niet altoos onder hun , die den mond vol hebben van de ijdelheid der aarde en van het verzaaken deezer waereld ; onder hun , die de ſtem der gerechtigheid van nabij hoorden , en haare gouden leſen aan andere voordroegen ; onder hun , die door de kunst van den koophandel ſchatten verzamelden , ja onder de handwerkslieden , die de laagſte (*) bedrijven uitoeffenden. —

Knie-

(*) *Laagſte!* Zo als de dwaaze trotschheid
van

Knielden 'er niet onder alle die loorten van menschen altoos veelen voor den afschuwlijken afgod, de Eigenbaat — en die zich eenmaal aan dien afgod geheel overgeeft, heeft eigenlijk geen God, dan zichzelf — heeft geene medeburgers, dan even laaghartige zielen, als hij zelf, welke voor geen genot van zaligheid vatbaar zijn, en allen eene onverzadelijke dorst na meer zal blijven jaagen, wanneer 'er niet meer ter verzadiging weezen zal.

Hebt

van ijdelzinnige menschen die heeft gelieven te noemen; schoon hij, die de straaten van vuilnis zuivert en dat naar zijn plicht behartigt, grooter en edeler is, dan de staatsman, die in zijne vergulden koets daar heenen rijdt, en door zijne ongerechtigheden, als met de wielen van zijn voertuig de armen en beenen van duizend ongelukkigen verplet.

Hebt gij den man gezien, die, in plaats van de belangen des volks, alleen zijne eigene grootheid, onder den dekmantel van liefde tot het volk behartigde; hebt gij hem gezien, zich nederstortende in den schoot van wellust en vermaaken, van gasterijen en vrolijkheden, daar het arme volk hunne edelfte belangen zag verwaarloost; hebt gij den geestelijken, om een loot gouds, om een waterbel van eer, en dat nog onder voorgeeven; of de stem van God zich op eene bijzondere wijze aan hem ontdekte, zijne broeders, die hij weinige weken trouw zwoer, zien verlaten... Hebt gij... maar onze oogen vermoeijen zich reeds, met zich te vestigen op zulke gedrochten der samenleving. Vervloeken mogen wij

wij hun niet, en zij zijn bijna beneden het peil van beklag gezonken.

Edeler uitlokkender tafreelen trekken onze aandacht na het beeld van den waaren vriend des Vaderlands, en den edelen Burger, die bij elken stap voor zijne broeders zaligheden op het pad des leevens ontluiken doet. In den voorspoed des vaderlands toont hij zich gemaatigd, en in den tegenspoeder burgerije, toont hij zich groot. Tot geen CURTIUSSEN der oudheid behoeven wij gelukkig op te klimmen — EEN BREDEROODE, EEN WILLEM DE EERSTE, EEN EGMOND, EEN DE RIJK, EEN VAN VLIET, EEN HASSELAAR, EEN DE RUITER, de HOOFDEN en zo veele anderen, hebben, schoon nu en dan kleine vlekjes hunne naamen bezoedeld hebben, wier bestaan alleen het blind vooroor-

oordeel ontkennen zal, hunne on-
vervalschte en oprechte liefde voor
dit gemeenebest aan hunne mede-
burgers in de barning der gevaaren
beweezen; en hoe veelen naamen van
de edelste Landzaaten zijn verlooren
geraakt, omdat hun getal te groot
was, of, omdat het vooroordeel, door
den glans van schittering verblind,
gewoonlijk meerder de zegepraal en
het volksheil aan Vorsten, Veldheeren
en Grooten toeschrijft, dan aan de
Burgers, die ten prijs van hunne
schatten en bloed, de zegepraalen of
het volksheil uitwerken. Maar de
waare Vaderlander is het niet te doen
om te blinken, om met eene graf-
naald na zijnen dood, of met lof-
dichten bij zijn leeven te pronken,
niet om zijne kinderen, die, terwijl
hij zijne kloeke daaden voor het va-
der-

derland verricht, nog geheel niet ontwikkeld zijn, en zo wel laage als edele, zo wel snooden als braaven kunnen worden, met titels, met onverdiende eertitels, met ampten, waarop zij noch door hunne jaaren aanspraak hebben, noch door hunne bekwaamheden mischien immer zullen krijgen, ten koste van het algemeen te verrijken. De waare Vaderlander doet wel om aan allen wel te doen, om, zo veel zijne vermogens toelaaten, zo verre zijne betrekkingen reiken, algemeen nuttig te zijn... Zo ras iemand het bijzonder nut van zijn geslacht, van zijn gezin, dat van het algemeen voortrekt, ten zelfden oogenblikke begint hij zijne vaderlandsliefde in eenen engeren kring te besluiten, en zodra deeze denkbeelden onder een volk algemeen doorbreken, vordert dat
 volk

volk met verhaaste schreden tot de slaavernij, daar de heerschezucht gereed staat, om van die zwakheid zich zo listig te bedienen, zo zeer streelende voor den man, die met alle zijne overige bekwaamheden, maar een vonksken valsche eerezucht koestert, dat eenmaal een gering gedeelte der zuivere vaderlandsliefde ingestort zijnde, weldra het geheel gebouw zal instorten, en de edele, de weldaadige, de vrije ziel ontaarten zal, in eene laage en bekrompen slaavenziel, die eerst nog moeite heeft om het gevoel van zijn naastens ongeluk te verkroppen, maar die naderhand met eenen grimlach de traanen der verdrukten en neergebogen onschuld ziet, zo hij maar weet dat zij den wasdom van de plant zijner eer bevorderen.

Mogten door zulke bspiegelingen, de gevoelens van vrijheid en vaderlands-liefde in onze boezems leevendig gehouden worden, zo dat wij de algemeene liefde en goeddaadigheid behartigende, allen die zich in het bereik van onze zegenende hand bevonden, als onze vrienden, als onze broeders deeden deelen in al dat genoeg, in al dat geluk, waar voor zij vatbaar zijn: al dat licht verspreidende, het geen het geluk van den edelen sterfeling uitmaakt, het geen zijne waardij van die van het redenloos gedier te in genoegzaame maate verschillen doet. ô! Wanneer immer ons Vaderland, indien immer dit volk, zo ooit ieder land, ieder volk deezer aarde die zegening genoot, van geheel uit zulke burgers te bestaan, hoe gelukkig zou dan de bewooning van

dee-

deezen aardbol zijn, en onze geest zou geheel voorbereid verhuizen na een oord, waar alleen de smarte bestaat in de herinnering van het gebrek aan voorige volkomenheid.

Verre zij het van ons dat onze zucht voor ons Vaderland, voor die maatschappij, waarin wij gebooren zijn, ontaarte in eene partijdige liefde, die ons belet om waare weldaadige Waereldburgers te worden. De waare vaderlandsliefde is de eerste trap tot het algemeen burgerfchap der Waereld, is de eerste uitbreiding, de eerste verbreeding der cirkel van ons huisgezin, of die van ons eigen geluk. De laage ziel, die geen vaderland kent, heeft ook geene liefde voor de groote maatschappij der Waereld, die het Vaderland van al de kinderen van het groot

gezin der natuur is; jaa die eigen-
baatige ziel zal zelfs in dat verheve-
ner vaderland ongelukkig zijn , waarin
een der grootfte gelukzaligheid bestaan
moet in de deelneeming en in het genot
van elkanders geluk.

Bij den uitgeever deezes zijn mede te bekomen
en dit jaar uitgegeeven.

- JOHN ADAMS, antwoord aan T. PAINE,
gr. 8vo. f :- 8 :-
De Mislukte Schaaking, Tooneelfpel, gr. 8vo. f :- 5 - 8
gr. pap. f :- 12 :-
A. LOOSJES, pz. ter gedachtenis van M.
NIEUWENHUIZEN, gr. 8vo. f :- 4 -
W. ROBERTSON, Geschiedk. Onderzoek
over den Koophandel der Indiën, gr. 8vo. f 3 - : - :
VAN MARUM, Bedenkingen en Waarn-
betr. drenkelingen, met pl. gr. 8vo. f 1 - : - :
MERCIER, het jaar 2440 een droom, 2de
deel gr. 8vo. f 2 - 4 :-
Portrait van den Eerw. Heer AGE WIJNAL-
DA door W. HENDRIX, gegr. door J. DE
WIT. f 1 - 1 - 0 :-
Bijvoegfel op GRABENERS Brieven, gr.
8vo. f :- 6 :-
De Roode Roos (een spreekwoord.) f :- 5 - 8
gr. pap. f :- 10 :-
TOWNSEND, Reize door Spanje, IIIde Dl.
Iste Stuk. f 1 - 12 :-
KABINET VAN MODE EN SMAAK, Vde
deel met pl. f 4 - 16 :-
J. MORES, Dagverhaal, staande zijn ver-
blijf in Frankrijk, van Aug. tot Decem-
ber deezes jaars, Iste en 2de Stuk. f 1 - : - :
Afbelding van den Tempel te Parijs. f :- 8 :-
Lijst van de Leden der Nationale Conven-
tie, met hunne stemming, over den dood
des Konings. f :- 8 :-
Bij-

Bijbelsche Tafreelen, 1ste en 2de Aflevering, met
 4 pl. f :- 9 :-
 gr. pap. f :- 12 :-

Portrait van M. NIEUWENHUIJZEN, Med.
 Doctor f :- 16 :-

proefdruk. f 1 - :-

Atlas van Frankrijk, Kaart, Twee afleveringen
 met de beschrijving. f :- 12 :-

Veit Webers Overleveringen der voorige
 Eeuwen, 1ste deel, gr. 8vo. f 3 - :-

A. LOOSJES, PZ. Coucij en Jaqueline, Ro-
 mance, gr. 8vo. f 1 16 :-

H. W. ROUPPE, Verh. over de Ademhaa-
 haaling, gr. 8vo. f 1 - :-

Historisch Schouwtooneel van 's Waerelds
 Lotgevallen, gr. 8vo. 1791. Julij; Aug.
 en Sept. IIdc Dl. 1ste St. f 6 - 3 4

Bij gemelden zijn ter persc de vertaalingen van
 CHRISTIANI, vervolg op MILLOT, het 12de
 deel.
 VOGELS Handboek voor jonge Artfen 2de stuk.

Van deeze en de voorgaande
B E S P I E G E L I N G,
 Zijn eenige weinige Exemplaaren met afgezette
 Plaatcn, te bekomen à f 1 : 5 :- het Stuk.

De volgende BESPIEGELING, zal met een
 Gezigt van den Achthoek verciert zijn.